

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

VINTERBILD FRÅN HINDÅS. — FOTO. BACKLUND, GÖTEBORG.

15:DE ÅRG

DEN 4 JANUARI 1914

Nº 14

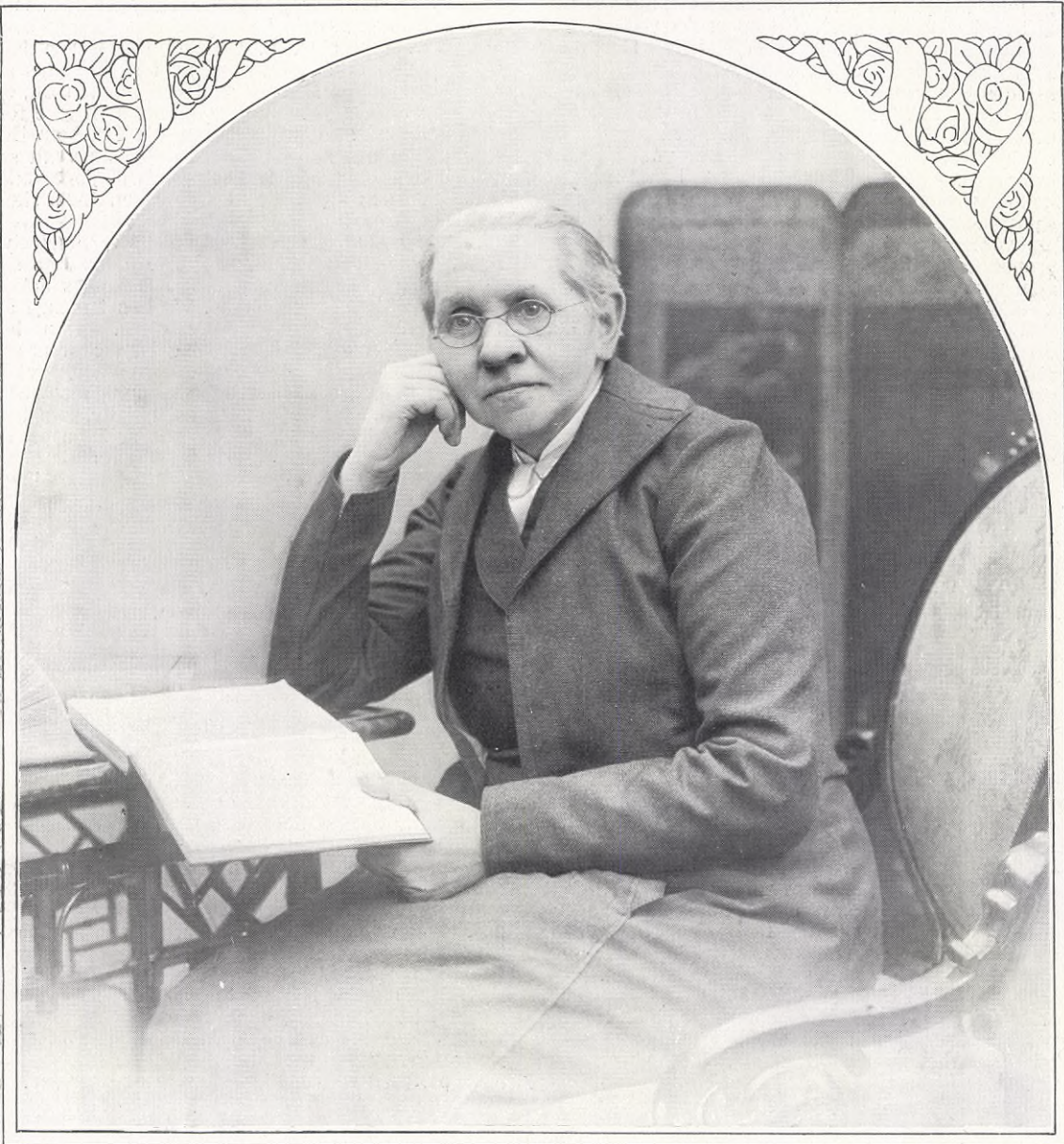

Foto. Steen-Müller, Göteborg.

Attika: Benzt Sjöström.

Eva Roske

Bland de i Göteborgs samhälle mest aktade kvinnonamnen är helt visst det, som bäres af den ungdomliga åldring, hvars välkända drag möta oss å föregaende sida. Säkert mottages den bilden med glädje i vida kretsar, ty förutom alla de personliga vännerna äro de göteborgare talrika, hvilka antingen af Eva Rodhe fått sin första skoluppfostran eller ock vid skilda tillfällen fått lyssna till af henne gifna goda och praktiska råd att taga med ut i livet på olika verksamhetsområden. Få hafva som hon förstått att med enkla, klara och hjärtliga ord visa de unga vägen till pliktuppfyllelse. Hur varmt har hon ej talat till barnen i sin egen skola, Praktiska Arbetskolan, för att redan i tidig ålder väcka deras kärlek till hem och fosterland, deras sinne för ordning och noggrannhet i fyllandet af de små pliktterna! Och med hvilken vidsynt blick för hemmens behof har hon ej arbetat i vårt samhälle för införande och utvecklande af skolköksinstitutionen, som i henne haft och har en energisk förespråkare. De i Göteborg utexaminerade skolkökslärarinnorna ha genom henne fått ett djupt och varaktigt intryck af betydelsen för hem och land af det viktiga kall, å hvilket de vilja ägna sina krafter. Och den, som haft nöjet att en gång höra Eva Rodhe tala till stadens tjänarinnor, när Föreningen till beredande af lifränta och belöningar åt tjänare utdelat belöningar för lång och trogen tjänst, den har fått se en ny sida af denna kloka och klarsynta kvinnas lifsuppfattning. Med allvar och hjärtlighet manade hon tjänarinnorna till förnöjsamhet och sparsamhet samt talade på sitt hjärtliga, övertygande sätt tänkvärda ord om det tillmötesgående, det öfverseende, som fordras å ömse håll, för att ett godt och varaktigt förhållande skall uppstå mellan husbondfolk och tjänare.

Det vore omöjligt att räkna upp alla de olika områden, där Eva Rodhe med sitt praktiska sinne och sin logiska reda gjort insatser, som blifvit af väckande och genomgripande betydelse. Emellertid kan det vara af intresse att kasta en blick tillbaka på det arbetsfyllda lif, som den ännu i sena åldern verksamma kvinnan tillryggalagt.

Eva Rodhe föddes år 1836 å Timmersjö nära Halmstad och erhöi en sorgfällig uppfostran af sin fader, prosten Magnus Rodhe. Redan vid 26 års ålder finna vi henne som föreståndarinna för Elementarläroverket för flickor i Uddevalla, där hon i 16 år ledde de unga flickornas uppfostran och undervisning på ett sätt, som i mycket stod framom hvad den tiden hade att bjuda landets döttrar. Hennes forna elever i denna skola tala än i dag om den kärlek till studier och de impulser af olika slag, som deras afhållna föreståndarinna gifvit dem. Stor blef därför saknaden i Uddevalla samhälle, när den aktade skolföreståndarinna lämnade sin plats där för att tillsammans med sin oskiljaktiga vän, fröken Maya Nymann, göra en längre utrikes resa. I 3 års tid studerade de undervisningen i Tyskland, Frankrike och Italien och fäste sig särskildt vid de skolor, som upprättats för de lägsta åldersklasserna. Det var efter återkomsten från denna resa, som Eva Rodhe år 1881 upprättade sin *Praktiska Arbetskola* i Göteborg, hvars lägsta klass blef en motsvarighet till Tysklands Kindergarten, ehuru fröken Rodhe föredrog att helt enkelt kalla den *handarbetsklassen*. Barnen skulle där sysselsättas med lämpliga små handarbeten, med sång och lekar, och de skulle vänjas vid vissa enkla ordningsregler, så att klassen utgjorde en öfvergång mellan hem och skola. Men ej blott i "lillklassen" spelade handarbetena en stor roll, nej, i hela skolan, som omfattade förberedande klasser och ett par elemen-

tarklasser, infördes handens arbete för både gossar och flickor i större utsträckning än i någon annan skola. Till skolans tjänst utarbetade fröken Nymann ett helt slöjdsystem med omväxlande och roande modeller och fortsatte under hela skolans tillvaro att med sällsynt uppfinningsrikedom omarbeta och förnya modellerierna. Slöjdundervisningen i Eva Rodhes skola blef också vida känd ej blott inom hela vårt land utan äfven utom dess gränser. Många främlingar, som besökte Sverige för att taga kännedom om den svenska slöjdundervisningen och som reste hit med Nääs som främsta mål, visste ock, att de borde stanna en dag i Göteborg för att se slöjden använd i en framstående barnskola. Med outtröttligt nit och aldrig svikande intresse ledde Eva Rodhe sin skola i 23 års tid, och alltjämt växte föräldrarnas förtroende till den väl skötta läroanstalten. Många män i staten och samhället och många dugande kvinnor å skilda arbetsfält ha säkert glada barndomsminnen från denna skola och från de muntra lekarna därutanför på den s. k. "Rodhes plan". År 1904 drog sig fröken Rodhe tillbaka från sin ansträngande ledarepost och öfverlämnade skolan åt rektor G. L. Forslind, som sedan dess förestått läroverket. Då detta nu i vår kommer att upphöra, blir Eva Rodhes skola ett minne blott, ett för många kärt och dyrbart minne, som icke fort skall glömmas. Men de bärande idéer, som Eva Rodhe i denna skola framfört, de ha nu vuxit sig starka äfven på andra håll och skola alltjämt verka lifgivande och gagnande för nya generationer skolbarn.

Det var som ledamot i Göteborgs folkskolestyreelse, 1890—1910, som Eva Rodhe framställde sitt kraf på skolköksundervisning åt folkskolans flickor, och sedan skolkök upprättats, var hon i många år, 1892—1910, inspektris för desamma. Hon har också ifrat för dylik undervisning för flickor ur andra samhällsklasser, väl vetande hur en familjs ekonomi är beroende af husmoderns kunnighet i hemmets skötsel. Det var på hennes initiativ, som Iris husmoderskola startades, och hon är ännu ordförande i denna skolas styrelse. — Stort intresse har fröken Rodhe äfven ägnat åt det lärarinnehem, som år 1900 öppnades å Bångsbo, vid Säröbanan, där främst göteborgslärarinnor, men äfven lärarinnor från andra orter, få njuta af vederkvickande sommarhvila.

Det skulle föra oss för långt att här redogöra för alla de företag, som Eva Rodhe omfattat med kärlek och intresse. Förutom hvad som redan antydts borde då medtagas Göteborgs arbetsstugor, skolofskolonier, Göteborgs stifts ambuleringsskolkök m. m., allt företag, som vittna om hennes varma, för de små och betryckta klappande hjärta liksom ock om hennes sunda och praktiska pedagogiska principer. Ehuru hon dragit sig tillbaka från det aktiva arbetet i de flesta af de företag, i hvilka hon nedlagt så mycken kraft och energi, är hon dock ännu verksam på flere områden. Sin bästa hvila finner hon ute på sitt kära Rodhebo, hennes vackert belägna sommarvilla å Raneberg, i en af Bohusläns härligaste nejer. Högt uppe på bergsklinten ligger villan med fri utsikt öfver haf och klippor, öfver en naturskön bit af detta svenska fosterland, som hon älskar så högt. Om denna varma fosterlandskärlek erinna ock de kärnfriska, karakteristiska verser, som här möta besökaren — vid ingången, i fönstersmygen, ute på trädgårdens bänkar.

För visso har den verksamhet, som den aldriگا skolveteranen nu med tillfredsställelse kan se tillbaka på, varit en fosterlandet gagnande gärning.

DONATION TILL SVENSKA AKADEMIEN.

Vid Svenska akademiens högtidssammankomst den 20 dec. å Stora börssalen, Stockholm, lämnades af akademiens direktör, biskop Billing, meddelande om en storartad donation, akademien fått mottaga af fröken *Magna Sannerdaahl*, som med denna sin gåfva velat bereda akademien möjlighet att af Stockholms stad med full äganderätt förvärva dess gamla minnesrika börshus, i hvars stora sal akademien allt sedan den år 1786 instiftades haft sina högtidssammankomster. Donationen angiver intet bestämt belopp utan låter detta bero af det aftal, som kan blifva resultatet af de mellan akademien och Stockholms stad redan inledda underhandlingarne. Börshuset, taxeringsvärderadt till 500,000 kr. är i stadens räkenskaper bokförd för 300,000 kr.

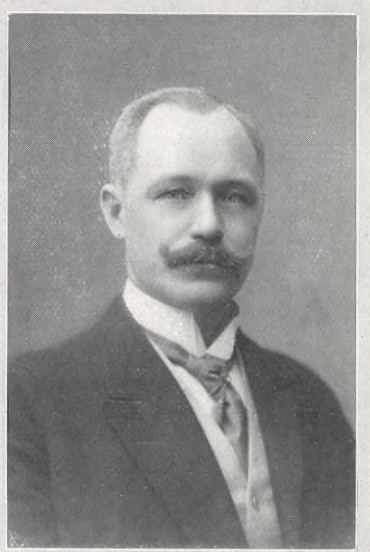
Redan år 1661 fattades beslut om att till "Stockholms stads heder och nödört" en börshusbyggnad skulle uppföras vid Järntorget, men först ett århundrade senare brattes beslutet till verkställighet. Efter det att flera af stadsarkitekten Carlberg utarbetade förslag och ritningar till börshusbyggnad reuserats, antogs år 1768 ett af byggnads-conducteuren Erik Palmstedt framlagdt projekt och byggnadsarbetet tog sin början. År 1776 stod Stockholms börshus färdigt.

(Öfverst: DONATRISEN, FRÖKEN M. SJNNERDAHL, STOCKHOLM. — Mel'erst: STOCKHOLMS BÖRS, hvilken är afsedd inköpas och öfverlämnas till Svenska akademien. — Nederst: DEN PRAKTFULLA STORA BÖRSSALEN hvilken disponeras vid stadsfullmäktiges sessioner samt af Sv. akademien vid dess årssammankomster. (H. 8 D:s Stockholmsfotograf).)

SVENSK HEDRAD I UTLANDET.

Från sin post som chef för Nobel-Verken i Astrachan har i dessa dagar *ingeniör Karl Widerström* afgått. Ingeniör W. kom till Ryssland som helt ung år 1892 och inträdde i Nobelska firmans tjänst. De sista 10 åren har han varit fästad vid astrachanska afdelningen såsom dess tekniske och komercielle chef. Under denna tid har hans framstående egenskaper icke blott gjort sig bemärkta inom bolagets verksamhet, utan äfven på en mängd andra områden. Han har sålunda nedlagt ett nitiskt och intresserad arbete inom Lutherska församlingen i Astrachan samt genom inrättandet af bibliotek, läsesalar och genom grundläggande af Nobelska skolan i väsentlig grad höjt bildningsnivån hos den stora arbetarestammen vid de nobelska verken. Hur högt skattade hans insatser varit på olika områden därom vittna de stora hedersbetygelser, som visades honom vid afresan från Astrachan.

Efter porträtt.

Klische: Bengt Sjöbergström.

INGENIÖR KARL WIDERSTRÖM.

Afskedsfäster voro anordnade af bl. a. Nobel-verkens tjänstemän, Börskommittén i Astrachan, af hvilken ingeniör W. varit en aktad och verksam medlem samt af kyrkorådet i Lutherska församlingen i Astrachan, hvars præs han sedan sju år tillbaka varit. Ett flertal hyllnings- och tacksamhetsadresser öfverräcktes till ingeniör W. däribland från de nobelska verkens tjänstemän och arbetare, från Lutherska församlingen i Astrachan samt från konsistoriet i Moskva.

Attingeniör Widerström's verksamhet inom astrachanska samhället skattats högt bevisas bäst däraf, att han tilldelats ryska Stanislaus-orden, en utmärkelse, som mycket sällan kommer en utlänning till del. För sina förtjänster inom tyska församlingen, fick han för några år tillbaka mottaga tyska Örnens-orden.

Om ryktet talar sant, är ingeniör W. designerad till Sveriges konsul i Petersburg.

SVENSKT SJUKHUS I BETLEHEM.

För kort tid sedan meddelades i tidningarna, att *Svenska Jerusalemföreningen* den 6 november lagt grundstenen till ett *svenskt sjukhus* i Betlehem i närvaro af de turkiska myndigheternas spetsar, svenske konsulin, representanterna för den engelska och tyska församlingarne o. svenska koloniens i Jerusalem medlemmar. Bland de närvarande märktes äfven det nya sjukhusets läkare dr Ribbing, hvilken sedan flera år utöfvat en mycket välsignelsebringande poliklinisk verksamhet i ett i Betlehem förkyrdt arabiskt hus.

Vid ett besök som undertecknad nyligen gjorde i Jerusalem, kunde jag ej underlåta att äfven företaga en utfärd till Jesu födelsestad och därifrån sänder jag nu några bilder från dr Ribbings nuvarande sjukhus.

Jag steg in genom dörren till "la pharmacie", knackade på luckan och blef genast insläppt i ett rum, som tjänstgjorde som förbindnings- och omläggningssal och där tvänne svenska sjuksköterskor just voro i färd med att behandla sjuka. Genom dörren såg jag inne i det inre mottagningsrummet dr

Ribbing sysselsatt med en ögonundersökning. En arabisk biträdande underläkare var i arbete på annat håll.

Jag blef ytterst vänligt emottagen och visad ikring öfverallt. På nedre botten funnos rum för medikamentsförråd (Betlehem äger ej något apotek), mottagningsrum, en operationssal och en omläggningssal samt ett väntrum. Detta senare var vid mitt besök alldeles fullpackadt med kvinnor och barn. Och en kristen armenisk bibelkvinna satt där inne bland infödingarne och läste för dem för att förkorta tiden och på detta sätt missionera bland dem. Öfra våningen inrymde tvänne sjukrum med fyra sängar i hvarje, ett för män och ett för kvinnor, samt ett rum för sköterskorna (här uppe var en tredje svenska som skötte de sängliggande sjuka) och ett kök. På asiatiskt vis fanns ingen spis, men man redde sig så bra man kunde med primuskök.

Sjukhusets läkare, dr Ribbing, åtnjuter genom sin tidigare verksamhet på platsen den största aktning och sympati.

N. von Feilitzen.

Efter fotografien

SVENSKA SJUKHUSET I BETLEHEM.

Klische: Kem. A.-B. Bengt Sjöbergström, Skåne-Öga.

DOKTOR RIBBINGS BOSTAD I BETLEHEM. På bilden synas dr R. (i v.) och hans son.

I SKANDINAVIENS KLONDYKE.

FÖR HVAR 8 DAG AF CARL IVAN S. WENNBERG.

Foto. Thomason, Åre.

GÄDDEDE. — FROSTVIKEN.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

Vi storma fjället terrassvis, jagade af myggen, som dock sky den kalla vinden från fjälltopparna eller det strida regnet, då de små plågofäna försvinna i dvärgbjörksriset för att åter uppstå med nya och iriska legioner.

Vid fjällinjens höjdpunkt, riksröset, andas vi ut på tunga, varma ränslar, vi se ut öfver de norskes och de svenskes land, "peine" fjäll och sjöar, hvilka täfla i regnbågsglitter med molnstoderna, som hänga utmed fjällens kammar. Här och hvar klättrar en citrongul marbjörk eller en grön-violett martall utmed en fjällskreiva uppöfver skogsgränsen med krampaktiga tag om stenar och grus i kamp för lifvet mot ljuset och höjderna.

Likväl sjunker skogsgränsen jäktad af hvitmossan eller Sphagnum.

Den neutrala zonen eller gränslinjen, en 15 m. bred gata, går genom fjällskogen, öfver skogsgränsen

markerad meddelst en riksröselinje — så långt ögat når.

Morgonsolen stiger i öster, de dåsiga molnen lätta ankar och segla upp i högre rymder öfver land och haf.

Man vill med och fäktar med armar och ben. Luften är så lätt, man flyger från utsprång till afsats och block men kommer ohjälpligt åter till marken, lik den jordbundne trä, som ej vill skiljas hädan.

Fjällens och de stora viddernas andakt griper, man blir naturdyrkare och ber till förfädrens gudar i Valhall.

Ej en bön af fruktan eller tiggeri utan lofsång — af själ och hjärta.

Sådan skulle mänskan vara i den stora, rena ensamheten.

* * *

Långt bakom oss i fjärran söder och öster skymta civilisationens utposter: *Gädde* och *Jorm*.

Gäddedeforsens dån ringer än i örat, och de hvita skumkaskaderna bli till pärlor af luft och vatten.

Det är norskt vatten, Tunnsjön och Limingen, som med Kvarnbergsvattnet på svenska sidan bildar den praktfulla forsen, som genomskurit dalens sandbankar, hvilka vittna om hur landet de sista

Foto. Thomason, Åre.

HANDÖLSDALEN.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

Foto. Thomason, Åre.

SYLTOPPARNA.

Klätter Kom. A.-B. Besöjt Sjöfverparva, S. Glog.

tiotusen åren småningom höjt sig efter befrielsen från tusenmeter-mäktigt istäcke.

Med hvilka blandade känslor skall icke en norsk norrman i Norge låta sitt lands vatten rinna öfver Sverige.

Med staf och ränsel styra vi färden efter karta och kompass bort öfver de norska fjällen, mot Grong, Nordens Alaska, där guldet består af svafvelkis men i mäktiga lager och gångar. En skattsökare och fantast möter på vår ensliga färd.

Han berättar hur han oifrat 20 år af sitt lif för att i dagsljuset få fram ett helt bärg guldgänsande malm, och den slöa blicken glimmar af eld för en sekund.

— Ett helt bärg med hundratals meter bred malm, upprepar han än en gång och frossar af orden, nu när kanske befriarne nalkas, frossar af tankar, som närt hans själ när magen svidit och armen domnat efter hammarslagen.

— Ingen mer än jag har sett malmberget, ingen har trott mig nog för att våga färden öfver fjällen, men man skall ej längre anse mig vara en tok, säger han och springer hejdlöst framåt mot sina drömmars mål.

Ater en bergtagen till de många som kastat hacka och spade för jakten efter den gula metallen. Säg honom att malmen är guld och går ända in till jordens medelpunkt och bort under hafven, och han skall tro dig, beundra och älska dig, men säg, att hans skatt är värdelös, ett hugskott, och han skall anse dig som en klåpare eller som den där blott passar ögonblicket för att beröfva honom hans mödas lön.

Sådan är människan; guldfiebern lurar henne i blodet, ju mer i den mån kunskapen är mindre.

Se där! ropar vår nyförvärfvade lots och pekar mot väster då vi nått krönet med kartografröset af ett fjäll.

Vi dagteckna den 5 september, och vår man berättar hur ön "Guden", som framför oss majestätiskt reser sig tusenmeterhögt ur Tunnsjön, varit en lapparnas kult- och offerplats, där renarna gått upp i rök till himlarna, hur han själf i sömnen hört bärgakungen fortsätta arbetet i malmberget och klangen af stora malmblock som dansat där inne i fjället.

Efter ytterligare några timmars marsch äro vi framme vid den stora skattkammaren och ha verkligen nöjet konstatera att för en gång har fantasien ej skenat från verkligheten, ty det mäktiga fjället skakar sin rosthud för hammarslagen och blottar en glänsande yta.

Ur tre breddside schakt glänser den rika svafvelkisen femton meter bred i hvarje, och hvarhelst vi spetta oss genom järnockran glindrar bärget i guld, hundrameterbredt.

Det är en mäktig och sällsam syn, uppfriskande nog sedan vi under milslånga vandringar och traverseringar i lappmarken endast anträffat värdelösa ädror och klumpar, där skattsökare och sägner utpekade kolossala fynd.

En erosionsdal överskär fjället. Här forsar vattnet fram öfver meterdjup järnockra.

Hundratusende ton af den gula malmen ha här eroderats och transporterats utför ned till låglandet, där sanden glittrar i guld.

Några hundra meter bort skär en meterbred rämna tvärs öfver fjället långt ner i mörka djupet, en skräma från fjällets ungdom då Vulcanus rasade och berget stelnade under det sol och kylig natt vidgade och drog samman jordens gördel.

Nästa dag kommer lappen Marsfjeld på besök. Ryktet har gått före honom; han skall för ett nyupptäckt svafvel- och kopparkisfält ha fått en handpänning af 50,000 kr.

Foto. Thomason, Åre.

SKIDLÖPARE UPPFÖR HERRKLUMPEN (SYLFJÄLLEN).

Klubb: *Ungt Sjöversparre.*

Han är nu lapparnas orakel, ty 50,000 kr. det är makt. Egentligen var handpänningen bara 2,000 kr. och den hade grufagenten enleverat. Bland lappens fem fält voro fyra värdelösa, det femte: Jomafjället var ju preliminärt försäldt. Men nu var lappen ej norsk undersåte, hvarföre en annan ommutade fältet, och hvilken nu litar på processrätt. Lappen har alltså utsikt att få ± 0 .

Vid *Jomafjället* pågår nu diamantborrning och planeras linbaneanläggning öfver det i drift varande *Gjersvik* bort till norska kusten, en vägsträcka på öfver hundra kilometer öfver vilda fjäll.

Från Norge öfver *Inlandsbanan—Ströms Vattudal—Kvarnbergsvattnet—Limingen* med ett flertal omlastningar och djurtransporter befordras nu material och maskiner samt föda åt hundratals människor och hästar hit upp till detta Skandinaviens Klondyke, där miljonerna rulla, ty det är dyrt att bryta väg för "guldet" i ödemarken. I Jämtland är tack vare detta mer än halfva sedelomloppet af norsk valör.

Från Jomafjället där malmen låg i dagen 200 à 300 m. utmed bottnen af en bäck spårade vi malmen i form af flyttblock (från Joma) bort till den tre kilometer aflägsna svenska gränsen.

Detta gaf upphof till ryktet om de rika kopparfjälleni Jämtland.

Ett besök vid

der ögonen; men det lyckades nu icke.

Sedan ett tiotal väntande malmgubbar — med fickorna fullproppade med malm- och stenbitar — alla upptäckare af ett nytt *joma* t. v. desillusionerats, några först eiter en milatripp till fjälls för bekikande af fynden, bryta vi upp för en returtraversering af Grongdistriktet i riktning mot svenska gränsen.

På söndagen stanna vi öfver några timmar i en ambulerande lappby till lappflickornas förtjusning — äfven om de först blygsamt dra sig undan — under det de försmädda lappojkarna under svartsjukans kval — eller inför känslan af att tillhöra en lägre ras — dra sig tillbaka från slagfältet när handklaveret spelar upp till en vals, en fjäll-vals, som den lilla lappska tråder med taktfast säkerhet.

En af de våra famnar och kysser en täck lapp-

Foto. Thomason, Åre.

STORLIEN OCH HÖGFJÄLLSPENSIONATET. (I bakgrunden Snasabyarna).

Klubb: *Ungt Sjöversparre.*

(Forts. å sid. 224)

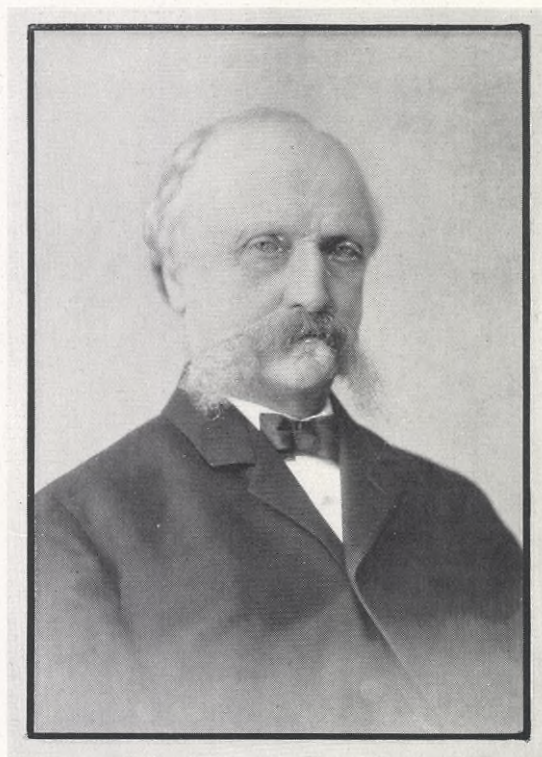
J. ESTRUP †

På morgonen den 24 december afled i Köpenhamn f. konseljpresidenten, excellensen J. Estrup. Med honom bortgick en af vårt södra grannlands mest betydande män, den främste representanten för den konservativa, feodalbyråkratiske regim, som i Danmark följde på olycksåret 1864.

Jacob Brønnum Scavenius Estrup var född i Sorø den 16 april 1825, son till dåvarande direktören för akademien därstädes, den som historiker och godsägare lika framstående H. F. J. Estrup och dennes maka i första gifvet Jacobine Scavenius. Efter att 1844 ha aflagt forstexamen och ett par år senare landtmätareexamen ägnade han sig åt landbruk och öfvertog utom det fäderneärfda Kongsdal tillika Skaffögård på Jylland, där han sedermera var bosatt. I sin ungdom hade han att dragas med en svag hälsa, men den bröstsjukdom, som då tvang honom till upprepade vistelser i södern, öfvervann han slutligen, icke minst med viljans makt, genom själfbehärskning och ett hänsynslöst samvetsgrannt iakttagande af ett regelbundet och sundt lefnadssätt. Hans egentliga bana som politiker tog sin början, då han den 14 april 1864 invaldes i riksrådets landsting. Vid den revision af grundlagen som 1866 företogs, var Estrup en ihärdig förespråkare för jordbesittningens politiska mission, för den fosterlandskärlek den garanterade och den själfständighet den förlänade. Resultatet af det utskottsarbete, hvori han deltog, blef Danmarks nuvarande grundlag och då ministären Bluhme ansåg sig förhindrad att åtaga sig ansvaret för denna, utnämndes den 6 nov. 1865 ministären Frijs, i hvilken Estrup öfvertog posten som inrikesminister.

I denna egenskap kvarstod han i fyra år och utöfvade därunder en verksamhet, som satt djupa spår i Danmarks utveckling. Järnvägsnätet utvecklades genom linier i Vendsyssel, från Skanderborg till Silkeborg och längs Jyllands västkust till Esbjerg. Hamnanläggningen vid Esbjerg, numera Danmarks främsta exporthamn, var äfven hans verk. Det var också hans förtjänst, att vägförvaltningen lades under staten, en reform, hvilken vårt grannland har att tacka för sina präktiga landsvägar. Slutligen nyskapade han genom lagar af 1867 och 1868 Danmarks kommunalväsen "Järnvägsminister" Estrup blef en ytterst populär man, och när han 1869 afgick, berodde det uteslutande på hälsoskäl.

Estrup fortfor emellertid att hafva säte i landstinget och då "den förenade vänstern" i början på 1870-talet tillkämpat sig majoritet i folketinget och framställde anspråk på "folketingsparlamentarism", d. v. s. att regeringen skulle tagas ur folketingets flertal, häfdade Estrup det under hans

Efter porträtt.

Klubb: Bengt Sjöberg.

medverkan nyskapade landstingets lika berättigande med folketinget och ansåg, att landstinget borde visa sin styrka. Så kom han att den 11 juni 1878 träda i spetsen för den kampregering, med hvilken hans namn företrädesvis blifvit sammanknutet. I tjugu år fortsatte han striden. Folketingsmajoriteten slog in på anslagsvägran (s. k. visnepolitik). Estrup satte häremot provisoriska finanslagar, d. v. s. tillämpade rikstater, hvilka icke blifvit godkända af riksdagen, därvid återopande konungens rätt enligt grundlagens par. 25 att, då riksdagen icke är samlad, vid trängande behof utfärda "foreløbige Love", som dock borde framläggas för nästa riksdag. Under denna författningsskamp steg den politiska lidelsen till kokpunkten, väpnadt motstånd mot statsmyndigheterna förbereddes på olika håll och en typograf företog den 21 okt. 1885

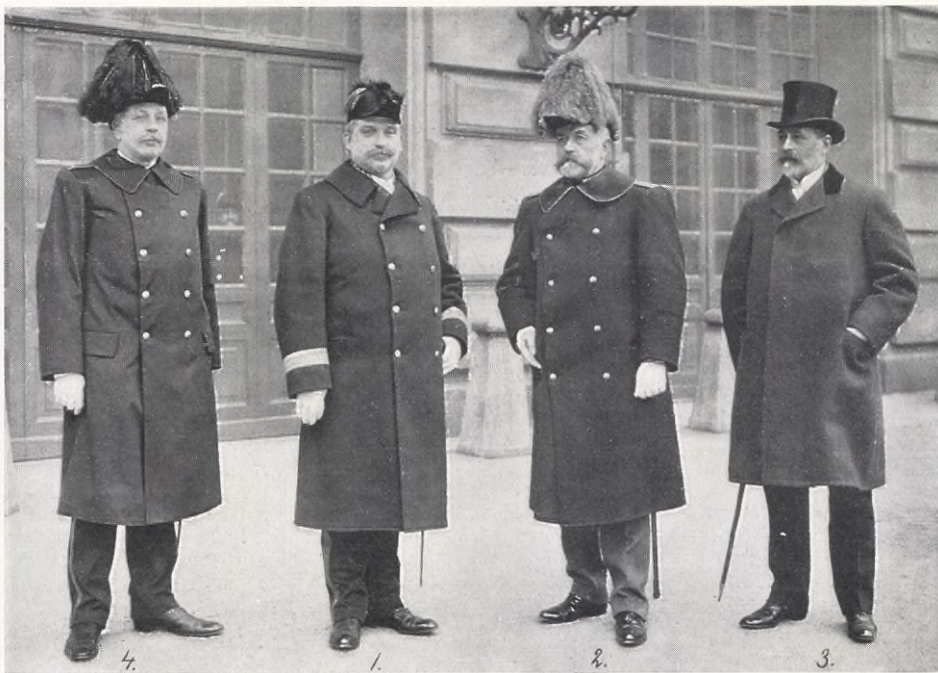
ett revolverattentat mot Estrup, som dock icke blef skadad. Nu följde ytterligare flera provisoriska lagar: om en militär gendarmerikårs upprättande, om straff för upphetsade tal och om ansvarigheten för periodiska skrifter, i syfte att komma åt artikelförfattarne personligen. Utan folketingets samtycke använde ministären Estrup dessutom betydande summor för Köpenhamns befästning, en försvarsåtgärd, hvarom meningarne voro delade. Att i detalj redogöra för kampens alla växlingar skulle föra för långt: när den 1894 slöts genom det s. k. Forliget och Estrups afgång både som konseljpresident och landstingsman, hade denne väl formellt uppnått hvad han satt som sitt mål, nämligen erkännandet af konungens rätt att fritt välja sina ministrar och tingens lika berättigande. Men i realiteten var kampen hopplös; ty i en konstitutionell stat med allmän rösträtt till blott den ena kammaren blir enligt erfarenhetens vittnesbörd denna folkvalda kammare i längden den förhärskande både inom folkrepresentationen och vid regeringsbildningen. Att Danmark i detta hänseende ej utgör något undantag, visar det sista årtiondets utveckling.

Sedan år 1900 har Estrup åter tillhört landstinget som en af dess 12 af regeringen för lifstiden utsedda ledamöter. Det är en händelse, som ser ut som en tanke, att med hans bortgång flertalsförhållandena i landstinget så omkastats, att vägen nu ligger öppen för den stora grundlagsreform, hvars förnämsta innebörd är landstingets återförande till hvad det var före 1866. Inför Estrups död står man sålunda i mer än ett hänseende inför en slutad lefnad. Men alltid skall Danmark i honom minnas den varme fosterlandsvännen, den dugande, oegennyttige, bottenhederlige embetsmannen, den flärdlösa, karaktärsfasta, med sin öfvertygelse aldrig dagtingande människan.

DEN NYA KASERNBYGGNADSNÄMNDEN.

Samtidigt med att omorganisation af arméns kasernbyggnadsnämnd i konselj den 19 dec. fastställdes utfärdades entledigande för den tidigare kasernbyggnadsnämnden och tillsattes ny nämnd.

Till ordf. i den nya nämnden, hvilken träder i verksamhet den 1 jan. 1914, har regeringen förordnat t. f. landshöfdingen i Stockholms län M. R. Sahlin, till byggnadschef o. ledamot i nämnden arkitekten Ludv. Peterson samt till ledamöter i nämnden öfversten i fortifikationens reserv E. S. von Krusenstjerna och chefen för mellersta väg- och vattenbyggnadsdistriktet, majoren vid Väg- och vattenbyggnadskåren Fr. Enblom.

H. S. D. A. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

1. LANDSHÖFDINGEN M. R. SAHLIN (ordf.), 2. ÖFVERSTEN E. S. VON KRUSENSTJERNA, 3. ARKITEKTEN L. PETERSON (byggnadschef), 4. MAJOREN F. ENBLOM.

Fotografi tagen å Stockholms slotts borggård omedelbart efter uppvaktningen hos H. M. Konungen.

«Hona: Bengt Nilsson».

GLÖDANDE KOL.

FÖR HVAR 8 DAG AF K. G. OSSIAN-NILSSON.

DET var allmänna meningen i socknen, att nya herrgårdsfrun var en rart "gemen" ung människa. Patron var nog så bra, men se, patronessan — ja, hon var något till folklig, hon, och det trots att hon var af finaste stadsbosläkt.

Hon var ännu nästan en ung flicka och obegripligt liflig. Smal och fin och alltid klädd i ljus, gled och flög hon omkring öfverallt, tog reda på allt och alla och intresserade sig för allt. I synnerhet intresserade henne allsköns antikviteter, det vare nu underliga gamla ting eller underliga gamla människor.

Hennes man, som annars höll mera på det nya — från gödningsämnen till radsåningsmaskinen — togade sig, när han kunde, i hennes smak. Han hade för sin hustrus skull stadt henne en kusk, som var ett ordentligt original.

Bengt kusk hade för vana att tänka högt äfven i djupaste ensamhet. Och han behöll sin vana, hvem som än satt bakom honom i vagnen.

Första gången han och patronessan åkte uppför i Snapphanebacken, hördes Bengt plötsligt härma de tröga hjulen:

— Det går aldrig — det går aldrig — det går aldrig!

Närmare krönet, där slutningen var mindre skarp, mumlade han:

— Nu går det bättre — nu går det bättre — nu

— uppe på höjden fortför han triumferande:

— Ser du, det gick — ser du, det gick, — ser du det —

För att vid nedfarten på motsatt sluttning halfsjunga:

— Sakta i — backarna — sakta och — fortare — fortare — fortare —

Allt i takt med hjulgnisslet och under djupaste, omedvetnaste allvar.

Bengt kusk var genast upptäckt, han var ett antikvariskt nummer, och ingen annan fick skjutsa för herrgårdsfrun.

Ej långt från herrgården satt ett gammalt par på en arrendegård. Märten och Boel hade suttit där många år, innan unge patronen köpte herregården. Kontraktstiden hade varit tjugofem år, den var öfverskriden, och efter sträng rätt kunde patron sagt upp och drifvit de gamla från arrendet hvad dag som helst. Men Ake Cronholm var en human man — hvad mera var: han var en god människa. Märten och Boel skulle sitta trygga på sin vansköta gård, tills döden tog dem.

Märten var i det närmaste orkeslös. Han tillbragte sin mesta tid på "åkedynan" i bänken vid den gamla drakugnen. Boel var betydligt rörligare, men föga nyttigare. Hon snodde mest ur hus i hus och fortskaffade skvaller. Hon tog sig snart också ärenden upp till herrgården,

Fru Märta blef förtjust. Här var en ny antikvit, ett förtjusande äkta och vandrande gammalt forntidsminne. Gamla Boel gick ännu i klut, om söndagen och sommartiden till och med i hvita stärktygsärmar. När hon kom inseglade i den gamla

kyrkan, liknade hon en museifregatt. Gallionsbilden under det hvita seglet var inte längre så traiche och ny i färgen, men i de knäppta händerna satt en lavenderkvast, som doftade folksaga och folkvisa, och öfver det gula, fryntliga ansiktet göt sig då en förklarad och vacker frid.

Men om hvardagarna kunde Boel vara så lagom fridsam. Hennes klipska små ögon uppsnappade allt, och hennes rappa gamla tunga förde vidare, hvad ägarinnan uppsnappat.

Fru Märta lade märke till hennes egenheter, men log förtjust åt dem som åt alla andra alderdomstecken. Själfr var fru Märta så stralande ung och stod så högt öfver alla alderdomens små egenheter.

En påhälsning i arrendegården kunde just också löna sig för en antikvitetsålskare. Allt bohaget var fruktansvärdt gammalt. Där funnos härliga gamla bondkistor med bjärta blomster på lockets utsida och kistebref med värsar på insidan. I kistorna lågo mängder af hemväfdt linne. Där lågo också gamla bonader i sällsamma mönster och färger och gamla dräkter med tillbehör af lödigt siliver. På väggarna hängde brokiga gratulationsbref inom glas och ram. På hyllorna stodo tennfat och tennbägare. Och i en vindskammare stodo alster af Mårtens och Boels vinterslöjd, spinnrockar, dem Mårten snickrat och svarfvat och Boel målat — vackra, tyvärr med den nya tiden alltmer onyttiga och obrukliga ting.

Unga patronessan spärrade upp sina eldiga bruna ögon mot allt det nya eller rättare gamla. När hon lutade sig öfver kistornas härligheter, darrade det lockiga tinninghåret af begärlig ifver. Men att sälja något — tycker någon det? Ingenting var till salu med undantag af spinnrockarna. Af dem kunde fru Märta få köpa så många hon bara lyste och ville. Fru Märta knep samman läpparna i litet otålig harmsenhet öfver den gamlas envishet. Naturligtvis var det Boel, som bestämde — Mårten satt i sin dynbänk och iddes knappt lyfta på mössan, som kanske grott fast i nacken.

Patronens fingo en dag besök af en släkting, en kusin till frun. Det var en ung artillerilöjtnant, en ung militär med huvud och ärelystnad. Han hade huvudet fullt med matematik och strategi och drömde bara om generalsepåletter. Hans unga, lifliga kusin visade omkring honom på ägorna och i socknen. När patronen inte hade tid vara med, foro de ensamma, och Bengt kusk körde.

Bengt kusk tänkte som vanligt högt, och kusinerna hade omätligt roligt åt hans enslingsprat. Men när Bengt satt hästarna på stall, fortsatte han sin tankegång, och Boel råkade just titta inom stalldörrarne och uppsnappa ett par ord af hvad han tänkte.

— Grannare par får en leta efter, tänkte Bengt, och inte begriper jag, hvar patronessan hade sina ögon. Fast patronen kan ju ingen säga någonting på — det är visst och sant — rygga dej, brunte, ohoj, grälle, rygga dej — lyktnanten såg ut, som han gärna ville ve'na. Satt där så tyst och tanke-dyster — åhåjaja —

Bengts funderingar voro frihandsteckning. Ingen fäste sig vid dem, utom Boel. Boel hade ett par öron, i hvilka allting fastnade, och en tunga, som spridde ord lika tanklöst som vinden tistelijun. Om ett par, tre dagar var ett rykte ute i socknen, "att det var väl mellan fru Märta och hennes kusin löjtnanten".

När ryktet hann till fru Märta, hade kusinen redan rest sina färde, men hon störtade vredeblössande till sin man.

Patron Cronholm skrattade och strök fru Märta

öfver håret. Men på eftermiddagen vid kaffet sade han som i förbigående:

— Det där struntpratet om dig och Malkolm kommer från Bengt kusk och gamla Boel. Så där är ingenting att —

Fru Märta flög upp.

— Är det sant? Då skall Bengt ögonblickligen ur vår tjänst. Om jag så skall jaga honom bort med småsten —

— Så, så, så, lugnade maken.

— Och Boel — ja, om du håller af mig, Åke, så säger du upp kontraktet i denna dag!

— Så, så, svarade Åke Cronholm blickande, låt oss betänka oss litet — betänka oss —

Betänka oss? Hvad finns här att betänka? När ens goda namn håller på att gå sin kos?

— Bevare mig, afvärjde den trygge Åke, det ha vi i godt förvar. Men vi kunde ge lastaren om rum, vi kunde ge skenet en smula rätt, om vi ondgjorde oss öfver pratmakarna. Fransedt det, att vi beginge en grymhet mot stackars försvars- och ansvarslösa gamlingar. Det vore en smula vandalism, tycker jag!

Unga frun vände sig tveksam. Ordet vandalism inverkade på hennes museisinne. Men harmen var ej så lätt kväfd.

— Men något straff, började hon ifrigt.

— Låt du synden straffa sig själf, svarade patron Åke. — Boel bara befäster sitt rykte som skvallerkvarn, hon hålls redan för halffnoskig. Låt oss i stället samla glödande kol på gamlingarnas hjässor.

Därmed afstannade samtalet för den gången. Men dörrspringorna på en herregård äro ej alltid täta. Samtalet sipprade ut. Det nådde — i förvanskad form — till sist fram till stackars Boel.

Stackars Boel vardt förfärad. Hon reflekterade sällan öfver hvad hon pratade. För sent begrep hon, att hon gjort skada. Hon begrep, att hon hade något slags hämd att vänta. Man hade skrämt henne med någonting om "glödande kol". Det kunde väl aldrig vara meningen att tända eld i de stackars fattiga, hvita hårstråna —?

Några dagar förgingo under ånger och ångest. Stackars Boel sof sämre än vanligt. Hon blef skygg och grubblande och höll sig för det mesta hemma på gården, inne hos Mårten, som knappt förstod hälften af hennes yrande prat.

Hvar gång hon tittade ut i dörren, darrade hon vid tanken på kolen. Och en vacker dag spratt hon till, så knäna veko sig. Fram om gårdsknuten skyndade en ljusklädd gestalt — patronessan Märta — och med en liten korg på armen.

— Kolen, tänkte Boel, — kolen! — Och det var med nöd hon förmådde stappla sig in till Mårten i ugnsbänken.

Fru Märta steg in vänlig och liflig som vanligt. Någon vrede stod ej att upptäcka i det muntra lilla ansiktet. Hon hälsade glad och kom genast fram med sitt ärende. Hon hade med sig en gåfva — en korg med de läckraste, gyllene kantareller.

Mor Boel hade aldrig hört det konstiga namnet. När hon ängslig och misstrogen stirrade i den ödesdigra korgen, såg hon bara en mängd otäcka svampar af det slag, som det brukade växa i skogarna nu om hösten.

Var det kanske *det*, som var de glödande kolen? Svampar voro ju giftiga, de brände säkert sönder inälfvorna — var det meningen att förgifta en stackars fattig gammal käring?

Boel tog med detsamma till lipen. Hon grät till sist öfverljudt. Grät ut all sin ångslan och spänning och började sedan tigga om nåd.

— Ack, hennes nåd — jag rådde ju inte för'et,

(Forts. å sid. 222.)

Foto. Segerstedt & Larsson, Sthlm.
TEKNISKA HÖGSKOLANS MATERIALPROFNINGSANSTALT; HÄRJAD AF ELDSVÅDA D. 23 DEC.

En häftig eldsvåda utbröt den 23 dec. vid niotiden på aftonen i statens materialprofningsanstalt vid Tekniska högskolan i Stockholm. Elden, som fann riklig näring i en del brännbara kemikalier, omspände inom kort hela den tvåvåningsbyggnad, i hvilken anstalten är inrymd. Först vid 3-tiden på följande morgon var branden släckt. Utom den å byggnaden och inredningen anställda betydliga skadan bleivo en mängd böcker och handlingar förstörda hvarjämte en del maskiner skadades.

Malmöångaren "Eol" som i början af dec. månad vid utgående från Gefle grundstötte vid Trödjehällan har under det efter strandningen rådan- de hårda vädret fått så svåra bottenska- dor, att bärgning är utesluten. Sedan nu last och inventarier förts öfver till bärg- ningsångarne, har "Eol" lämnats åt sitt öde för att längre fram, när hafvet frusit till, huggas upp till skrot.

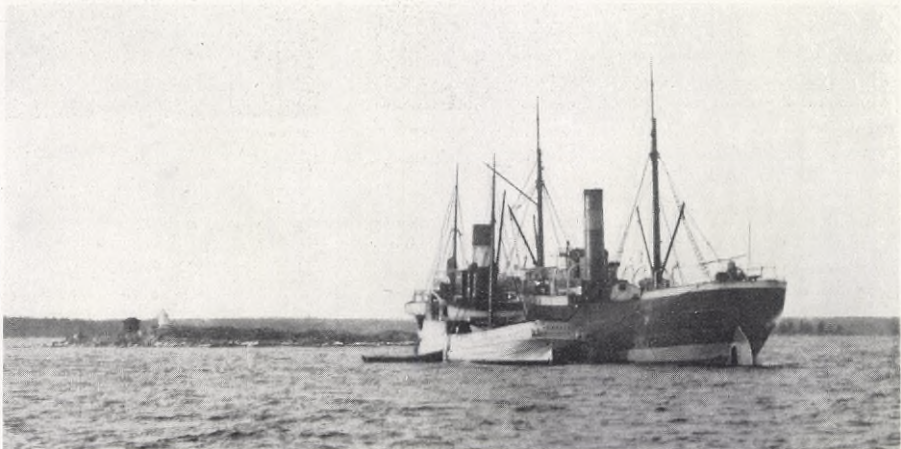

Foto. Reimers, Gäfle.
ÅNGFARTYGET "EOL" PÅ GRUND VID TRÖDJEHÄLLAN UTANFÖR GEFLE. Sedan en del af las- ten bärgats, har ångaren öfvergifvits såsom omöjlig att rädda.

"Eol", tillhörig re- deriaktiebolaget "Eol" i Malmö, mätte 1.288 nettoregister- ton och var försäkrad för 180.000 kr.

Marinvarfvet i Portsmouth härjades natten till den 21 dec. af en häftig eldsvåda, hvilken kräfde två

människolif och vållade en materiell skada af omkr. 3 1/2 mill. kr. En mängd värdefulla historiska doku- ment, som förvarades i en af de brunna byggnad- erna, gingo vid tillfället förlorade.

Efter fotograf.
ÅRSENALEN I PORTSMOUTH, I DAGARNE HEMSÖKT AF EN FÖRÖDANDE BRAND, med skador till millioner kronors värde.

"Der fotograf".

Utsida: Hingst Silfverparre.

JULES CLARÉTIE, berömd fransk författare och mångårig direktör för Comédie Française. F. 40. † 23 dec.

Den kände franske författaren och mångåriga direktören för Comédie Française **Jules Clarétie** aled i Paris den 23 dec. i en ålder af nyss fyllda 73 år.

Jules Clarétie var född i Limoges, men kom redan som ung gosse till Paris. Med förbiseende af hans litterära begåfning, hvilken mycket tidigt gaf sig tillkänna, ville hans anhöriga utbilda honom till affärsman, men de naturliga anlagen togo trots motståndet ut sin rätt och förde den unge Clarétie in på tidningsmannabanan, där han inom kort gjorde sig bemärkt och omtyckt som en spirituell kåsör och kritiker. Han utgaf därjämte ett flertal noveller och romaner, som funno en stor och tacksam publik inom det egna landet, och af hvilka äfven några i översättning nådde utanför dess gränser. Bland hans mera kända arbeten kunna nämnas: "L'accusateur", "Les muscadins", "Le renégat" "Histoire de la révolution de 1870—71 m. fl.

Clarétie, som 1888 invaldes i Franska akademien, utnämndes 1885 till direktör för Comédie Française hvilken post han definitivt skulle frånträda med 1913 års utgång för att där-efter odeladt ägna sig åt utarbetandet af sina memoarer.

Kejsar Menelik af Abessinien har, enligt officiellt

Efter fotografi

Utsida: Hingst Silfverparre.

DEN NEDBRUNNA DELEN AF ARSENALEN I PORTSMOUTH. Tornet med semajoren i hvilket förvarades en del minnen af den store Nelson (Se bilden å föreg. sida.)

meddelande, aflidit i Addis Abeba, 69 år gammal. Han efterträddes af sin dotterson den sextonårige Llidj-ijassu, som de två senaste åren under kejsarens sjukdom stätt i spetsen för regeringen. Den bortgångne härskares lif har varit rikt på växlingar. Attling af konungafamiljen i det numera till Abessinien hörande Schoa blef Menelik tillfångatagen af kejsar Teodor af Abessinien, vann dennes bevägenhet och äktade hans dotter. Inom kort rymde han från det abessinska hofvet och gjorde sig till konung i Schoa, hvilken ställning han behöll äfven under Teodors efterträdare, kejsar Johannes. Vid dennes död upphäde sig Menelik år 1889 till kejsare öfver Abessinien och tillbakavisade — i denna sin egen- skap med vapen- makt de mot det abessinska väldet riktade italienska eröfringsförsöken. Genom en klok inrikespolitik lyckades kejsar Menelik äfven inåt befästa sin och sin dynastis ställning.

Vi meddela här endast porträtt af den nye kejsaren, då Meneliks bild redan åtskilliga gånger, vid sedan dementerade rykten om hans från- fälle, återgifvits i H. 8. D. och så- lunda torde vara bekant för våra läsare.

LLIDJ-IJASSU, Abessinien ns nye ke'sare. Efter en nyligen tagen fotografi.

Blif medarbetare i HVAR 8 DAG.

50 år fyllde den 17 december konstnären Gunnar G:son Wennerberg i Paris. — Född i Skara 1863 och son till dåvarande lektorn Gunnar Wennerberg och hans maka, född grefvinna Cronstedt, kom han på grund af faderns utnämning till respektive expeditionschef och landshöfding att få sin skolbildning förlagd till först Stockholm och sedan Wexiö och aflade studentexamen 1882. Så följde ett par år i Uppsala för juridiska studier, hvilka emellertid afbrötos af en resa till Paris 1886. Här började W. sina konststudier och var ett flertal år kamrat med prins Eugen å såväl Bonnat's som Ger-vex' atelierer. På 1889 års utställning blir han uppmärksammasad — mention honorable — för en del blomsterstudier. Redan tidigt hade han nog funnit att hans verksamhetsfält ej låg inom det rena måleriet och så småningom övergick han också till de dekorativa konsterna, där han nu skaffat sig ett namn som en af samtidens ledande. En utställning i Paris 1911 å Galeries Devambez stadgade hans rykte, kritiken överflödade af loford, han kallas till associé å salongen (i afdelningen för les arts décoratifs), han får det smickrande uppdraget att inlämna och få antagna skisser till den världsberömda Sèvresfabriken och nu i år, efter att förut å Parismuséerna endast ha varit representerad

Efter porträtt

af Gunnar Gunnarsson Wennerberg

i Musée Galliera, har han fått sin egen monter å Louvren, i Musée des arts décoratifs. Här finna vi en rikhaltig samling af hans stengods och kristaller och det är med verklig glädje man ser vårt land så vackert representeradt i detta väl världens bästa och modernaste museum i sin genre. Och inom väfnadskonsten veta nog de världsberömda firmorna Worth och Bianchini et Frier att lägga beslag på honom — han är redan ett af de yppersta namnen i branschen. Så avslutade han nyligen för den förstnämnda firman ritningar till de kanske dyrbaraste brokadväfnader, som på länge sett dagen, för det kejsrerliga japanska husets räkning.

Under de senaste åren har han tyvärr nedtryckts af sjukdomen — som dock lyckligtvis ej minskat hans stora arbetslust — och tvingats att lefva i stillhet och ro inom den trängre vänkretsen. Personligen den mest anspråkslöse och tillbakadragne har han aldrig velat framträda eller göra väsen af sig, men han har genom sin konst och sin älskvärda blida natur skaffat sig vänner och beundrare i mängd som nu på hans femtioårsdag ej kunna göra bättre än hoppas på hans snara och fulla tillfrisknande och att han ännu länge måtte få verka som han gjort — till heder för vårt land.

Sven Blom.

VASER EFTER KOMPOSITIONER AF G. G:SON WENNERBERG. 1. Vas i slipad hvit kristall, utförd vid Kosta glasbruk. — Musée des arts décoratifs, Louvren. — 2. Vas i pâte en pâte, utförd vid la Manufacture de Sèvres — utställd å sommarens utställning i Gent. — 3. Vas, utförd vid Gustafsbergs fabriker. — Musée des arts décoratifs, Louvren.

Den 16 december hölls i Svenska Föreläsningssalen i Paris en konsert af tenorsångaren löjtnant Arvid Hydén med biträde af fröken Anna Edström. Båda äro elever till dr Bratt i Stockholm och uppehålla sig f. n. i Paris för vidare studier under den berömda sångläraren Duvernoy. Herr Hydén vann redan i våras vid Sjögrenskonserten i Paris erkännande såväl i fransk som svensk press och fröken Edström — systerdotter till Conrad Nordqvist och syster till fru Jämefelt — har ej blott en ovan-

Efter porträtt. Kliche: Renat Sjöversparre.
LÖJTNANT ARVID HYDÉN.

Foto. Jonason. Gty. Kliche: Bengt Sjöversparre.
FRU INEZ VON ENCKE.

ligt klingande sopran utan äfven — som synes — musik i blodet. Hon är för öfrigt för kommande säsong erbjuden engagement vid Nizzaoperan.

Vid den populära konsert, som Göteborgs symfoniorkester gaf den 21 dec., medverkade i egenskap af gäst operasångerskan fru Inez von Encke, hvilken iriska, vackra klangrika sopranstämma,

Efter porträtt. Kliche: Bengt Sjöversparre.
FRÖKEN ANNA EDSTRÖM.

(Forts. från sid. 218.)

rådde inte för, hennes nåd, hvad Bengt sa', den sladderpåsen, och jag sa' ju bara, hvad han sa', hva' —

— Nu tala vi inte mer om det, tröstade patronessan litet sammanbitet, ty såret smärtade ännu. — Boel ser ju, att allt är förlåtet — här kommer jag med de skönaste kantareller.

— Är det — är det — glödande kol — på utrikiska? Gamla Boel vred och vände sig i sin ångest.

Fru Märta spärrade upp ögonen. Så log hon och nickade instämmande.

— Kanske det, Boel, sade hon, — men nu talar vi inte mer om det. Nu skall Boel koka kantarellerna och äta dem med sin gubbe —

— Aldrig i lifvet!

Boel slog ifrån sig i full förfäran.

— Aldrig! Tror hennes nåd att jag vill bränna upp magen på min Märten? Ta sina glödande kol — ta sina kol och gå, gå, gå —!

Fru Märta höll på att bli ond öfver ett sådant mottagande. Här hade hon i sin välmening velat bereda de gamla en glädje — verkligen församla glödande kol, och så —! Till sist blef hon ond. Hon skildes från gamla Boel i fullt vredesmod, sedan hon först sagt gamlan sin tanke om hennes skvalteraktighet och ohöflighet. Hvar på unga patronessan för ut som en hvirfvelvind och upp till herregården och sin herre och man.

Åke Cronholm fick några muntra ögonblick. Och hans munterhet var som alltid smittande. Han lyckades snart omståmma sin hättiga lilla hustru. Gamla Boel skulle inte därför undgå sin lilla minnesbeta, försäkrade han.

Boel och Märten hämtades en vacker dag upp

till herregården. Sedan de omklappats och undfågnats med musik, bjödos de på präktigt supé.

— Här skall Boel nu få smaka mina kantareller, sade patronessan i sin vänligaste ton. — Ser Boel, så vackra — se'n de blifvit kokta — men hvad står på, käraste?

Boel stod ej till att förmå, men väl Märten. Märten — till Boels fasa lät Märten bjuda sig att kantarellerna, giftiga och glödande som de sågo ut —. Och patronen och patronessan togo för sig, de med. Boel iakttog både dem och sin Märten flere timmar efteråt. Märkvärdigt nog, lefde Märten dagen ut och följande dag och ännu i flere år —. Liksom patronen och patronessan.

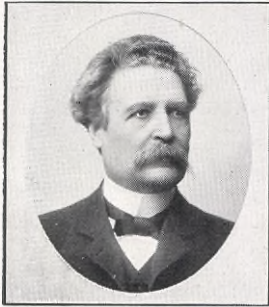
Mor Boel lät inte öfvertyga sig. Inte för allt i världen ville hon smaka på de gula, kokta svamparna — som säkerligen i hennes inälfvor skulle förvandla sig till glödande kol.

Hennes majestät änkedrottningen har efter endast några timmars sjukdom den 30 dec. skattat åt förgängelsen.

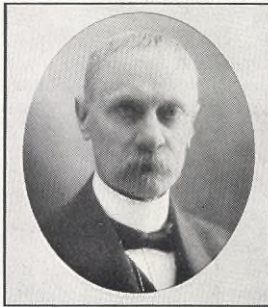
Då underrättelsen härom först ingick efter det att föreliggande nr gått i präss, måste vi för dagen inskränka oss till att endast lämna meddelande om sorgebudskapet.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å nästa sida.

M. A. FALK.
F. d Landsskriverare.
Stockholm. — 80 år 1 Jan.*

K. A. WALTER.
Professor. Med. d:r — Göteborg.
60 år 19 Dec.*

H. I. M. G. BRÅKENHIELM.
Fru. Författarinna. — Sthlm.
60 år 25 Dec.*

E. J. VON WOLCKER.
Kammarrättsråd. — Stockholm.
50 år 24 Dec.*

H. ANDERSSON.
Direktör. — Stockholm.
50 år 21 Dec.*

D. BLIDBERG.
Skeppsmäklare. — Göteborg.
50 å 26 Dec.

S. KEMNER.
Disponent. — Ystad.
50 år 14 Dec.*

V. ANDERLING.
Godsegare — Kärn.
50 år 30 Dec.*

K. J. SAMUELSSON †.
Hemmansegare Nämndeman.
Steda. — F. 29. † 22 Nov.

E. M. EDHOLM †.
Generaldirektör. Med d:r
Stockholm. — F. 31. † 23 Dec*

F. W. KRUSE VON VER-
CHOU †. F.ih F.d. Skogsförv.
Lidköping. — F. 31. † 21 Dec.

C. J. A. VON HOFSTEN †.
Fröken Författarinna. — Kila-
gården. — F. 32. † 19 Dec*

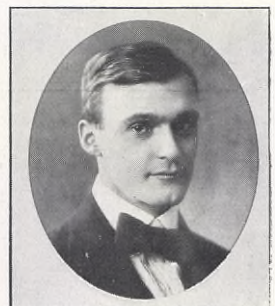
S. BJERRE †.
Grosshandlande. — Göteborg
F. 36 † 23 Dec.*

L. K. SÖDERBLOM †.
Ingeniör. — Eskilstuna.
F. 46. † 14 Dec*

A. LUND †.
Trävaruhandl. Komm-man. —
Mora. F. 58. † 12 Dec.

H. RANFT †.
Skådespelare. — Stockholm.
F. 86. † 25 Dec.*

HVAR 8 DAGS MEDARBETARE.
KORRESPONDENT-REDAKTIONEN I STOCKHOLM.

Med årsskiftet vidtager ett betydelsefullt ombyte i H. 8. D:s representation i Stockholm. Tidningens hittillsvarande korrespondent ingenjör *E. A. Bratt* samt dess litterära ombud författaren *N. Lago-Lengquist* upphöra nämligen då att utföra sina resp. funktioner. Som korrespondent-redaktör inträder redaktör *E. Ljungberger*, hvilken kommer att egna sig åt H. 8. D:s intressen inom såväl det illustrativa som litterära området. Det är närmast för att få representantskapet samladt på en hand, och på en fullt förtrogen hand, som ombytet skett.

Innan vi gå att presentera vår nye medarbetare, önskar H. 8. D:s redaktion till de afgående frambara uttryck af erkänsla för godt medarbetarskap och tacksamhet för flera års intresse för tidningen. När vi till ingenjör Bratt framföra detta tack, må det icke vara redaktionen förmenadt att däri innesluta äfven fru *J. Bratt*, som på ett så älskvärdt, omdömesgillt och i allo förträffligt sätt ställt tid och förmåga till redaktionens disposition i och för det förvisso kräfvande redaktionella ombudsmannaskapet i

(Forts. fr. sid. 224.)

jänta, som med angenäm överraskning niger och säger sitt klingande tack.

Detta för första, andra och tredje gången.

Den fjärde säger hon helt resolut "Tack, nu kan det vara nog" och vänder sin *svenske* beundrare ryggen. Måttligt skola de svenske ha!!

En af lapparna berättar hur i vintras vargen rifvit fem hans renar men också till sist fått plikta med lifvet, ty säger han: "Det var djup snö, så jag tog skidorna på och spjutet i hand och förföljde väl en mil bort öfver fjället, då vargen till sist trött föll omkull i en snödrifva för att i nästa ögonblick inta försvarsställning.

För att hämnas kittlade jag honom först med spjutspetsen innan jag stötte till dödsfienden, där han låg och skälde i hvarje led i väntan på döden." En *svensk* i sällskapet berättar nu om björnen i Frostviken, som för att försvara sig mot de honom i bakhasorna angripande trenne hundarna reste sig och kramade snöboll, som han jämte sten och bjälkar kastade efter sina fiender.

En jägare gjorde slut på den för björnen ojämn striden, ojämn ty Nalle är mycket rädd om sina bakben. Man berättade också om lon, som under sömnen blifvit ihjälslagen på ett "vindfälle", om älgen, som sam öfver Strömsunds vattudal och skars itu af ångbåtens stäf o. s. v.

Vintern rasar med snö och storm bland fjällen. Dagen är natt, men den hvita snön lyser vandaren. Dagarna gå, vårsol glindrar på den packade firnsnön till kristaller af renaste diamant. På fjällets topp spänner jag skidsko för att i nästa sekund glida utför, ut i det okända, armar till flykt, ögat bländas i himmelsk berusning, kilometer efter annan i svindlande fart, ett gupp, en isande känsla, foten vacklar, skidan saxar ett ögonblick, dalen är nådd men af iarten går färden långt bort till *Storlien*. Efter mig utför *Glucken* kommer den ena *seglaren* efter den andra i vildaste fart.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.

Foto. Blomberg, Sthlm.

Etiket: Ernst Sjögrens verk.

ERIK LJUNGBERGER, Korrespondent-Red. i Stockholm för H. 8. D. från 1 jan. 1914.

Stockholm. — Äfven till hr Lago-Lengquist hembära vi vårt erkännande tack för angenämt samarbete och god hjälp.

Som H. 8. D:s redaktionella ombud i Stockholm inträder som sagdt från den 1 jan. redaktör *Erik Ljungberger*. Sedan sju år är hr L. medarbetare i Svenska Dagbladet och i ett tiotal år har han tillhört hufvudstadspressen, till hvars mer bekanta publicistiska förmågor han räknas, och i hvars spalter hans signaturer *Kaifas* m. fl. vunnit stor popularitet. Han har äfven bl. a. arbetat i den illustrerade veckopressens tjänst, utgifvit större illustrerade praktverk samt är genom direkt praktisk utbildning väl förfaren inom illustrationstryckets och illustrationsjournalistikens områden. Genom sina vidsträckt förbindelser inom skilda samhällslager i hufvudstaden är red. Ljungberger i tillfälle att blifva H. 8. D. till stort gagn.

Stockholmsredaktionens adress är från den 1 jan. Norrullsgatan 27 A, rikst. 9106, allm. 24333. Redaktören personl. skräkt kl. 1/2 10—1/2 11 f. m.

Hufvudredaktion är alltför förlagd till Göteborg, rikst. 8765.

Ack hur en middag kan smaka, det vet endast en skidåkare i fjällen.

MATTHS FALK. Stud.-ex. 55, hojr.-ex. 64, länsnot. i Stockholms län 72, ladssekr. 85—04. Led. af malttrycksförs.-komm. 98; ordf. i styr. i Stockholm—Rimbo jernv. a.-b., styr.-led. i Stockh.—Vesterås—Bergsl. nya jernv. a.-b.

AXEL WALTER. Stud.-ex. 72, med. lic. 82, med. dr. 94, professor o. direktör i Barnbördshuset (Barnmorskskolan) i Göteborg, sedan 98. V. ordf. i styr. i Fören. i bistånd åt vanföra i Göteborg 98, ordf. sedan 08; v. ordf. i styr. i Fören. i upprättande af vårdanst. i tuberkulösa barn i medellösa hem i Göteborg. Led. af K. Vet.- o. Viterh.-samm. i Göteborg.

MALVINA BRÅKENHJELM, f. Runsten. Förf. ett flertal romaner noveller m. m. hvarjente hon ägnat sig åt det sociala arbetet — Serskildt bör erinras om hennes välsignelsebringande initiativ t. bildande af De Gamlas Dag samt föreningen Genom Eget Arbeta at hvilka föreningsrks förkofran hon på sin tid ägnat en lika vacker som oegennyttig verksamhet

ERIK VON WOLCKER. Stud.-ex. 81, jur. kand. 87, v. häradshöfd. 89, f. fiskal i Sv. hojr. 92 efter tjänstgör. som adj. led. o. aman. i Kammarrätten sekr. derst 1900 o. kammarråtsråd 01. Övergick 06 som kamrar i Öfverståh.-emb. i. uppboråsändren. Sekr i komm. rösträttskommittén 96—97, o. i komm. skattekomm. 97—1900, led. af skogsbeskattn.-komm. 05—07. Nedlagt ett intresserad arb. t. fromma f. skidlöpn. främjande.

HARALD ANDERSSON. Stud.-ex. 82, genoms. handelsinst. samt intr. i Stockholms sjöförsäkr.-a.-b. tjänst och blef 04 bolagets verkst. direktör. Åtnjuter stort anseende inom sjöförsäkrings-verlden. Styr.-led. i Sv. allm. handelsfören.- fullmäktigt i Stockholms handelskammare f. försäkr.-ärenden.

STURE KEMNER. Direktör i Ystads gjuteri o. mek. verkst. a.-b. o. Ystads varvs a.-b. Stadsfullmäktigt, led. af fattigv.-styr., hamnstyr., handels- o. sjöf.-nämnden, v. ordf. i Köpmannaföreningen.

VIKTOR ANDERLING. Eg. af egendomen Kärr i S. Ving, Älfsb. län. Led. af Hushålln. sällsk. Mångårig ordf. i komm. stämma o. nämnd samt innehar därutöver ett flertal kommunala förtrouenduppdrag.

EDWARD EDHOLM †. Stud.-ex. 50, med. dr. 59, kir. mag. 60, lifmed. h. kon. Carl XV 66—72, reg.-läk. v. Lif. reg. drag. 71—74, medicinalråd 74—96, öfverfältläkare v. armén 72—96, v. Stockholms garnison 76—99, Generaldirektors n. h. o. v. 96. Sekr. i Sv. Läkaresällsk. 64—73, initiativtagare t. bild af Sv. Militärälk.-fören. Mångårig red. f. Tidskr. i militärhelsevård. Led. af Sv. Fören. Röda korsets verkst. utsk. Deltog i danskyt. akad. kriget 64, i tysk franska kriget 70. Led. af K. Krigsvet. akad. hed.-led. af K. Öl.-m.-sällsk. Har inlagt synnerligen betydande förtjänst om utvecklingen i Sverige af det militära sjukvårdsväsendet.

JOHANNA VON HOFSTEN †. Utgifvit ett flertal på sin tid mycket populära böcker för barn och ungdom.

SÖREN BJERRE †. F. i Danmark 36, kom i unga år öfver t. Sverige o. öppnade affär i Malmö men förlade sin affärsverksamhet t. Göteborg 74. Har därifrån bedrivit en högst betydande smöreexport.

KNUT SÖDERBLOM †. Stud.-ex. 63, elev v. mek. verkstad 74—75; verkstadsförestånd, v. Klosterverken 66—71, v. Hellefors styckebruk 71—77; anlade sistn. år eget gjuteri o. mek. verkstad i Eskilstuna samt bildade den bekanta verkstadsfirman Söderbloms gjut. a.-b. som senare nått en betydande utveckling. Mångårig stadfullmäktigt o. led. af drätselkammare, skol- o. kyrkoråd m. m. Var på sin tid led. af öfverstyr. f. Verkstadsfören. samt ordf. i dess norra krets. Led. af Riksd. A. K. 85—90

HILDING RANFT †. Efter ett års elevskap v. K. Dramatiska teatern samt privata studier, engagerades R. vid Vasateatern de ifråna har för några år sedan öfvergått till Svenska teatern. Under sin korta bana har den unge skådespelaren hunnit gifva en del roller hvilka tillunnit honom erkännande från såväl publik som kritik.